

kendine grince, sağ kol, ve bacağına tutmadığını görmüş. İlk konuşması da bozuk imiş; başkalarının söylediklerini anlar fakat söyleyemezmiş. 25 gün sonra konuşması, 45 gün sonra da kol ve bacağın hareketi iyileşmeğe başlamış. Muayenede, sağ kol ve bacakta parezi mevcut. El ve ayağın hareketleri henüz avdet etmemiş. Kanda ve mayii dimağide Wasserman «-». Kalpte 1 inci seste, koltuktan duyulan uzvî nefha mevcut. Kan tazyiki «Pachon» 6-11, İyot tedavisile felçte aşikâr salah görüldü.

«8» 9. 11. 1934 N. hm. 30 yaşında. İlk müracaatında, kalp çarpıntısından ve nefes darlığından şikayet ediyordu. O zamanki muayenede, uzvî kalp hastalığı - eklil kifayetsizliği görülmüştü. Bu defa, birden kendini kaybetmiş, derin koma halinde yatıyor. Sağ kol ve bacak kıvıldamıyor. Sağ tarafta refleksler şiddetli, sağ ayakta Babinski koma hali devam ederken, bir biri arkasından Sar'a ihtilâçları görülmüyor. Hasta komadan kurtulamayarak üç gün sonra vefat etmişti. Ölümünden önce kan tazyiki, 11-7, ve kalpte eski eklil kifayetsizliği bulunmuştu.

Netice :

Bu 8 müşahedenin tahlilinden anlaşıldığına göre beyin Embolilerinin en başlıca sebepleri, uzvî kalp (dessam) hastalıkları ve kadınlara doğumlardır (rahim trombozu). Eklil afetlerinde, vücudun sarsılması - tren ve araba sarsıntısı - afetli kalp desamından emboli parçasının kopmasına ve sonra bir beyin şiryanını tıkanmasına sebep oluyor. 8 vakanın 6 sında sol, ikisinde sağ Silvius şiryanı veya şubeleri emboli ile tıkanmıştı. 2 vakada, beyin embolisi ile beraber, şebekî şiryanlar da emboli ile tıkanmıştı. Büyük Silvius şiryanı embolisinden meydana çıkan ve ölüme neticelenen 8 inci vakada, mütevali sara hamleleri görülmüştü. 3 üncü müşahede yarım felç meydana çıkmış iken, galip bir ihtimal ile, embolinin oturduğu yerden tekrar kan seline karışarak tardedilmesi neticesi, kol ve bacak hareketleri tamamen avdet etmiş, diğerlerinde tedrici resorpsion ve belki yeni kollateral deveranın yardımıyla kısmi salah elde edilmişti. Bu vakaların 6 sı hâlâ Ankarada bulunuyorlar; uzvî kalp hastalığı ile malûl olanlarda ve diğerlerinde bu güne kadar ikinci Emboli sekteleeri görülmemiştir.

TEDERRÜNE AİT MEVADDİ-MARAZİYEDEN KÜLTÜR YAPMAK.

Dr. Mustafa Hilmi.

Ankara.

Son zamanlara gelinceye kadar tederrüne ait mevaddı maraziyeeye karışan tali intan mikrop-larile saprofit bakterilerden dolayı Koch basilini kültür usulile ayırmak müşkil olduğundan teşhis için bu laboratuvar usulünden (tifo ve emsali hastalıklarda olduğu gibi) klinikler istifadeyi imkânsız buluyorlardı. Hususan Petroff'ın tecrübeleri, Loewenstein ve talebesi Sumijowki'nin mesaisinden sonra mesele esasından değışerek zikredilen müşkülât ve imkânsızlık bertaraf edilmiş bu gün kuran muayeneler gibi bu usulden istifade edilmektedir. Biz burada bu usulün tafsilât ve münakaşalarından daha ziyade amelî ve tatbikî kısımlarını nazari dikkata alarak bahsetmek istiyoruz. Usulde kabul edilen sud ve hammızı - kibritin kesafet ve mevaddı maraziye ile olan temas müddetleridir. En ziyade kullanılan evsati - zeriyyeden başta Loewenstein vasatı olmak üzere sıra ile Hohh ve asparajinli Petragnani vasatlarıdır. Bunlardan başka daha diğer vasatlar varsada onlar o kadar mevki tutmamışlardır. Kobaylar üzerinde yaptığımız tecrübevi mesaiden alınan neticeler de Loewenstein vasatını diğer vasatlara tercih ettirmektedir. Müzkür mesai de fırsat bulunulduğu zaman neşir edilecektir. Muhtelif mevaddı maraziyeeyi zer' etmek için hazırlamak hususunda nazari dikkata alınacak nok-

talar hemen yekdiğerinin aynıdır. Burada muhtelif mevaddı maraziye ile yukarda isimleri geçen vasatların hazırlanma tarzlarından ve kıymetlerinden bahsedilecektir:

Loewenstein'in muaddel vasatı;

(4) gram fosfat monopotasik, (0,4) gram sülfat de manyezi, (1) gr. sitrat de manyezi, (6) gram saparajin ve (20) gram saf gliserin (1000) santimetre mikabı mai-mukattarda eridildikten sonra münasip şişelere konup otoklavda veya 100 derecede iki saat ısıtmak suretile t'akim edilir ve erzu edildiği zaman kullanmak için muhafaza edilir, bozulmaz. Hazırlanmış bu mahlulün (120) s. mk. 1 için (6) gram patates unu ile muakkam bir porselen içinde de havanda karıştırılarak mütecanis bir müstahlep yapılır unu suyun üzerine. azar azar koyarak karıştırmak suretile adi bir balon içinde de yapılabilir; (yapılan müstahlep havandan bir balona tamamen aktarılır ve hama-maride 100 derecede iki saat ısıdır. İki saat nehayetinde müstahlep soğudulur, 45-50 dereceye gelince ayrıca cam boncukları veya cam parçacıklarını havi bir şişede çalkanarak hazırlanmış olan dört yumurtanın üzerine (taze yumurtalar evvela sabunla eyice yıkanup kurudulur, badehu alkollü ile de yıkandıktan sonra usuletle ucundan muakkam bir pens ile delinir, cam boncukları havi ka-

ba steril olarak akıtılır, mütecanis oluncaya kadar çalkanır), müstahlebin hepsi dökülür ve fazla olarak da yüzde (2) gram malaşit yeşili veya kongo kırmızısının sudaki mahlulünden (10) s. mk. ilâve edilir. Bunların hepsi eyice çalkanarak onar santimetre mısabı olmak üzere muakkam tüplere taksim edilir. Tüpler mütehasir serum yapıldığı gibi mail olarak Pasteur furununda veya hut kum furununda birbiri arkasında günde birer saat olmam üzere üç gün (37) derecede tutulur. Bu suretle tahsir edilen tüpler (24) saat (38) derecede bırakılarak sterilite kontrolü edildikten sonra hazırlanmış olurlar.

Hohn vasatını muaddeli:

Üç taze yumura evvelki usülde olduğu gibi temizlenir, muakkam cam boncukları havi bir şişeye akıtılarak mütecanis oluncaya kadar çalkanır. Bادهu muakkam bir mişber ile (90) hacim yumurta, (3) hacim yüzde (5) gliserinli muakkam et suyu ve (2) hacim da muakkam taze süt karıştırılır ve üzerine malaşit yeşilinin yüzde iki sudaki mahlulünden (10) s. mk. ilâve edilerek Loewenstein vasatında olduğu gibi tüplerde tahsir edilir. Tahsirden sonra bu vasata fazla olarak her tübe birer santimetre mikabı yüzde (5) gliserini havi steril et suyu konduktan sonra sterilitte kontrol edilir.

Petragnani vasatı asparajinli;

(200) s. mk I taze süt, (1,25) gram asparajin ve (8) gram patatis unu bir balona konup arasına çalkalamak suretile hamamunarıde bir saat kaynadılır, 45 - 50 dereceye geldiği zaman evvelce hazırlanmış bulunan cam boncukları havi bir şişede çalkalanmış dört yumurta ve bir yumurta sarısı ve (12) gram gliserin ile karıştırılır ve üzerine yüzde iki malaşit yeşili mahlulünden (10) s. mk'ı ilâve edilerek tüplere taksim ve evvelkilerde olduğu gibi tahsir edildikten sonra kontrol edilir ve kullanılır.

Kullanılan süt ve yumurtalar taze olduğu takdirde vasatın p. H. ı. (7,2) kadardır. Kültürlerde muvaffak olmak için süt ve yumurtaların taze olmasına dikkat etmek lâzımdır. p.H. ı (7,2) hizalarında bulunmayan vasıtaları kullanmak doğru değildir. p. H. ın (7,2) hizalarında olup olmadığını anlamak için (15) s. mk'ı tuzlu su için iki damla hazırlanan vasattan konup p. H. cihazı ile bakılır.

Kraşadan kültür yapmak ;

(2) s. mk'ı kadar kraşa bir Petri kutusuna konup üzerine (2) s. mk'ı yüzde (15) hamızı kibrit mahlulünden ilâve edilerek bir tel ile eyice karıştırılır ve petri kutusunun kapağı kapanarak (30 - 35) dakika laboratuvar hararetinde alâhahlihi bırakılır. Sonra üzerine bir kaç damla tentür dö turnusol damlatılıp (*endikatör*) leylak rengi

oluncaya kadar yüzde (30) sut - kostik mahlulünden damla damla koymak suretile teamül tadil edilir. Bu renk p.H. (7,2) hizalarını gösterir. Yahut sutten damla damla damlatılıp arasına öze ilâve kırmızı turnusol kığıdı üzerine bir damla bırakılır. Turnusol kâğıdı fark edilecek derecede mavi olunca yine teamül tashih edilmiş olur. Bu suretile muamele edilmiş olan balgamdan her tübe yarımşar santimetre mikabı ekilerek 38 derecede bırakılır.

İdrardan kültür yapmak :

20 - 50 s. mk. İdrar santrifüje edilir, tortu müsavi hacimde beş dakika yüzde (12) hamız kibrit mahlülü ile muamele ve temasta bırakılır. Eğer idrarda arızî bakteriler fazla, ve tortu da muhafî manzarada olursa ozaman hamızı kibrit yerine yüzde 4 - 8 kadar sut, mahlüle tortu müsavi hacimde olarak muamele edilir ve yarım saat laboratuvar hararetinde bırakılır. Bundan sonra kraşada yapıldığı gibi teamül tashih edilir ve 6-8 tübe yarımşar santimetre mikabı ekilerek 38 derecelik etüve bırakılır.

Mayii dimağiden kültür yapmak :

10 - 20 s. mk'ı mayii - dimağii - şevki, onbeş dakika kuvvetle santrifüje edilir. Burada mümkün olduğu kadar temiz çalışmalıdır. Tortu ince bir pipetle alınarak zer' vasatının bütün yüzüne yayılır. Eğer mayi içinde flokonlar varsa hatta santrifüje etmeden bile bu parçacıklar alınarak vasatın yüzü üzerinde ezilmek suretile zeriyyat yapılır.

Âza parçasından kültür yapmak :

İki gram kadar âza parçası bir miktar 180 derecede takım edilmiş ince kum ile muakkam bir havanda ezilir ve âza miktarı kadar da yüzde (5) hamızı kibrit ile muamele edilerek 15 - 20 dakika kadar (arızî bakterilerin kesafeetine göre) temasta bırakılır. Yukarıda tarif edildiği veçhile leylak rengi oluncaya kadar yüzde (30) sut ile tadil edilir. Beher tübe yarımşar santimetre mikabı olarak zer edilir, ve 38 derecelik etüve konur.

Tarif edildiği veçhile Loewenstein, Hohn ve Petragnani vasıtalarına zeriyyatta bazan yedinci günden itibaren koloniler belirmeğe başlar, mikrokültür husule gelir. Alekser ondördüncü günden sonra koloniler görülebilecek cesamete geliyor. Bazan da 27 hatta 30 gün sonra neşvünümanın teahhür ettiği vakidir. Fakat kolonilerin gözle görülebilecek cesamete gelmesini beklemeyüp yedinci günden itibaren tübler raklaj suretiyle muayene, telvin edilerek mikrokültürün husule gelip gelmediği tetkik edilmelidir. Binaenzleyh kültür usulünde telkin usulünden daha evvel netice alınabileceği yukarıdaki yazılardan anlaşmaktadır.